

Dahliavej

(Holbæk øst / 1970)

Bogstavet **D** i 'Blomsterkvarteret'.

Blomsten stammer fra Mexico og er navngivet på latin efter den svenske botaniker A.

Dahl.

Blomsten er måske bedre kendt som '*georgi-ne*' efter den russiske professor Georgi.

Dalen

(Holbæk øst / 1964)

'Gamle ord' som *dæla* og *dhel* beskriver henholdsvis en 'rende' og en 'hulning' og så er skridtet ikke langt til vor opfattelse af terrænenformen '*dal*', men her en noget svækket betegnelse, selv om vejen ligger lavt og nabovæjen hedder '*Skrænten*'.

Dalmosevej

(Uglerup / 1972)

En meget lang blind vej.

Efter mosen mellem Uglerup og Kisserup.

'*Mosen i dalsænkningen*' er ret beset en logisk beskrivelse.

Moser har altid spillet en stor rolle i vor hverdag.

Fra dette lave, fugtige område er der i generationer gravet tørv, æltet tørv og fremstillet tørvestrøelse. Alt sammen dannet af rådne planter, der formuleres i enten *højmoser* (kalkfattige) eller *lavmoser* (kalkrige). Højmosetørv giver lidt aske, mens der kommer megen aske fra lavmosetørv.

Når der er '*ugler i mosen*' ved alle, at der er noget galt, men oprindeligt var det nu *ulve*, der var på spil. Den sidste ulv blev skudt i Jylland 1752, så efter den tid ---.

Dalvej

(Løserup Strand /)

'Sommerhusområde'.

Efter skovområdet 'Dalerne' ved Hønsehalsen ? eller blot dal ?

'Dal' er nok så meget sagt, men fald i terrænet er der da, og navnet virker naturligt, hvis vejens forløb ses sammenhængende med

'Strandbakkens' stigning.

Damgårdsvej

(Markeslev /)

'Gården ved dammen', hvor ordet '*dam*' er i familie med '*dæmning*' og angiver, at '*dam*' er en kunstig anlagt sø.

Udstykning fra Damgården.

Dampmøllevej

(Bymidte / 1895 og 1980)

Dampmøllen blev stiftet 1875 og startede 1876 med formaling af især hvede og rug til eksport. Hjemmemarkedsmålet hed '*Evamel*'. Et stateligt byggeri med imponerende bjælkeværk og i mange år var det en af byens store arbejdspladser med op til 100 ansatte. På den tid Danmarks største enkeltmølle af sin art. Gik i likvidation 1931 som følge af landbrugskrisen (faldende kornpriser).

Små virksomheder rykkede derefter ind i bygningen indtil nedrivning i 1973. 1979 blev Holbæk kommunes Administrationsbygning opført på grunden (ark. Monrad Hansen og Leadbetter). Møllens administrationsbygning ('Møllehus') blev købt af Finansministeriet og indrettet til Amtsstue (1932-1974).

Den første *Dampmøllevej* gik fra Jernbaneplass til den nye Bysø, idet den gamle var blevet fyldt op (er nu Bysøplads) og en ny udgravet (den nuværende Bysø), idet Dampmøllen havde stort behov for vand.

1924 blev dette vejstykke omdøbt til *Bysøstræde*, jf. bemærkninger om dette.

Den nye *Dampmøllevej* syd om Administrationscentret er fra 1980. Selve Administrationscentret (hvilket ikke er byens Rådhus) blev taget i brug 19. november 1979 og P-plads og 'bagindgang' er fra denne side.

Damvej

(Gl. Hagested / 1972)

Et pænt lille gadekær omkranset af grønt, der venter på et lille kik.

Ordet '*dam*' er i familie med '*dæmning*' og angiver, at '*dam*' er en kunstig anlagt sø.

Degnebakken

(Holbæk øst / 1961)

'Klerikale kvarter', tidl. præstegårdjordene.

Degnen gik præsten til hånde og var skolelærerens forløber. Fra 1814 benævnt 'kordegn' ('alterdegn').

Andre betegnelser har været i brug: 'sæde-degn', 'løbedegn' og 'Davidsdegn' alt efter funktionen.

Diget

(Holbæk øst / 1912)

Område 'Fruens Vænge'.

Egentlig betød *dige* en grøft, men senere beskrev det også det, der stak op langs grøften – det, der 'dæmmede' /forhindrede noget i at 'flyde ud'.

Bebyggelsen her blev påvirket af 'Bedre Byggeskik'-perioden (se *Ivar Bentsens Vej*), så den fik præg af haveby med 'lave, hyggelige familiehuse i frodige haver'.

Vejen er en pendent til parallelvejen 'Hegnet'.
Vænge: se ordforklaring omkr. 'jorder'.

Digevej

(Løserup Strand /)

'Sommerhusområde'.

Et dige kan være en vold bygget af jord eller sten til indhegning (markdige) eller til værn mod f.eks. oversvømmelse. Her er der tale om et (nordøst/sydvest gående) stengærde, et markdige, der navngiver vejen.

Dommerstien

(Bymidte /)

Syd for dommerboligen på *Sofievej* (se denne). Nu dommerkontor/civilret.

Har ikke længere præg af sti. Går fra Smedelundsgade til jernbanen.

Dragerup Skovvej

(Tjebberup / 2001)

Dragerup Skov hører under Eriksholm.

Vejen, der fører til *Søminestationen*, eller som den officielt hedder *Torpedostationen Bramsnæs*, fra 1883.

'*Søminestationen*' er i dag kursuscenter.

Skoven indeholder ca. 28 bronzealderhøje og har fra 1700-tallet været et yndet udflugtsmål for Holbæk-borgerne.

Dragerupvej

(Tjebberup / XX + 1972)

Udflytterlandsby NØ for Holbæk.

1300-tallet: Draworp.

1400-tallet: Drawætori. Senere Drafferup, altså en *torp*-landsby, et udflyttersted. Endelsen *-torp* ændres med tiden til *-rup*.

Enten '*stedet ved landtangen*' eller '*Draghis* (navn) *sted*'.

Vejen har haft mange forløb. F.eks. 1918 fra Labæk til Tjebberup Mølle og fra 'Korsvejen' til Dragerup. Senere fra 'Rundingsholm' mod nord til Dragerup også kaldet 'Nordre Dragerupvej'. Det er lykkedes at fastholde det gamle landsbymiljø i Dragerup, selv om det slider noget på 'svingene' med færdslen til golfbanen, der er anlagt ud mod og på 'Kirsebærholmen'.

1972 det nuværende forløb.

1926 opførte kommunen byens første 'Aldersrentehus' (nu Munkholmvej 27, 29, 31 og 33) hver opgang med 6 lejligheder. Bygningen er en pendent til 'blokken' som *Boligforeningen af 1918* havde opført på grunden mod vest (nu Munkholmvej 21, 23 og 25) hver opgang med 4 lejligheder.

Samme arkitekt: Ivar Bentsen.

Byens andet 'Aldersrentehus' blev bygget 1930 på Godthåbsvej (nuværende nr. 61, 63 og 65, en flot bygning).

1933 opførte kommunen 5 dobbelthuse længere ude (i dag nr. 77-93) – byen voksede mod øst.

1891 fik byen sit første kooperative foretagende. 'Arbejdernes *Fællesbageri* for Holbæk og Omegn' blev stiftet og '*Lillemøllen*', en stubmølle (se om denne mølletype på Møllebrovej) med et gammelt bageri blev købt for 6.100 kr. Møllen lå på en høj nær dagens Østre Anlæg. Højen forsvandt da Munkholmvej skar sin nye rute.

Navnet fik møllen tidligere, da nabomøllen blev ombygget til en hollandsk mølle (se Møllebrovej) og naturligt blev kaldt '*Stormøllen*'. Det '*kooperative*' kan vel nærmest siges at være byboernes svar på landboernes '*andelsrørelser*' og var ofte et resultat af en lønkonflikt. Men det var ikke tilfældet med '*Fælles-*

bageriet'. Her var det dels en reaktion på de eksisterende bageres *brødkvalitet* og dels et opgør med de '*undervægtige varer*' ('man snød på vægten') og de *høje priser*.

'*Fællesbageriet*' havde flere brødruter og nogle udsalg. I Smedelundsgade åbnedes et '*Fintbrødsbageri*', først 1904 i 'Folkets Hus' / hotel 'Hafnia', hvor der lå et bageri fra 1830. Senere ca. 1925 i eget hus med en 'flot' forretning i nr. 30. Lukkede som bageri i slutningen af 1950'erne og helt som udsalg 1962. På landsplan var der omkring 40 andels- og fællesbagerier. De var ikke alle steder lige populære og fik ofte navnet '*Socialistbageri*' hæftet på sig.

I 1960'erne overtog 'Roskilde Fællesbageri' forretningen. Lukkede først udsalgene og senere (1968 ?) selve bageriet. Derefter var lokalerne lejet ud til forskellige formål (murerfirma, radio og tv) indtil HK i 1981 købte selve ejendommen og flyttede dertil fra Tidendamsvej.

1838 afgav Rådstueforsamlingen byens grund ved Møllesøen til den nystiftede 'Forskønnelsescomitee' og 10 år senere var det nuværende 'Østre anlæg' en realitet med træer og buske og grusbelagte stier. Kunstgartner Suhr havde tegnet lysanlægget.

Synd og skam, at dette kønne anlæg med 'Holbæk Langsø' ikke bliver besøgt mere af byens borgere. Et dejligt åndehul nær den nedlagte kaserne.

1928 rejstes en mindesten (nu Munkholmvej 119) for Anders Larsen (se [hans](#) vej).

(Se også *Munkholmvej*).

Drosselvej

(Holbæk vest / 1924)

'Fuglekvarteret' (i folkemunde: 'Pipkvarteret').

Drosselfamilien omfatter 304 arter som f.eks. sangdrossel, sjakker og solsort, altså et meget generaliserende navn.

Dyssevej

(Bognæs /)

En 'dysse' er et gravkammer fra yngre stenalder (for ca. 4500 år siden). I daglig tale en

kæmpehøj. Der skelnes mellem runddysser og langdysser.

Her er det langdyssen nord for Bognæshusene, der har givet navn.

Dådyrvej

(Vipperød /)

Det lille 'dyrekvarter' i Vipperød.

Dådyret er større end rådyret og har skovldannet gevir mod rådyrets grenopsats.

Dådyrets 'spejl' er indrammet med sort, rådyrets helt hvidt. Dådyret er indført i middelalderen (nævnt i Kong Valdemars Jordebog 1231) i modsætning til rådyret, der har levet her siden ældre stenalder – altså ca. 6000 år. Dådyret lever i dyreparker, rådyret vildt over hele landet.

'*Spejlet*' er den hvidlige plet på dyrets bagparti. Spejlets hår kan rejses, når der er fare på færde og er et godt pejlemærke for den bagved løbende.

Der findes ingen 'Rådyrvej' i kommunen.